

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 16. august 2011
Dok.: 215855

UDKAST TIL TALE

til brug ved Retsudvalgets høring torsdag den 18. august 2011 om forslag til folketingsbeslutning om automatisk fra- kendelse af retten til at have med dyr at gøre i sager om dyremishandling og grovere uforsvarlig behandling af dyr (B 93)

Dansk Folkeparti har som bekendt fremsat forslag til folketingsbeslutning om automatisk frakendelse af retten til at have med dyr at gøre i sager om dyremishandling og grovere uforsvarlig behandling af dyr.

Efter beslutningsforslaget skal personer, der dømmes for dyremishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, *automatisk* miste retten til at have med dyr at gøre *for bestandig*. Dette vil indebære, at domstolene afskæres fra at foretage en vurdering af, om en rettighedsfrakendelse bør ske i det konkrete tilfælde.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Som jeg allerede sagde i forbindelse med beslutningsforslagets førstebehandling den 2. maj 2011, kan regeringen ikke støtte vedtagelsen af beslutningsforslaget. Dette er fortsat tilfældet.

Jeg er imidlertid ikke blevet bedt om at redegøre for regeringens holdning hér i dag, men i stedet om at holde et indlæg vedrørende politiets og anklagemyndighedens erfaringer på området for at kaste lys over, hvordan de relevante myndigheder i praksis håndterer sager om frakendelse af retten til at beskæftige sig med dyr.

På den baggrund vil jeg i det følgende redegøre for de erfaringer, som anklagemyndigheden har haft med sager om rettidshedsfrakendelse i anledning af dyremishandling og grovere uforsvarlig behandling af dyr.

Herefter vil jeg redegøre for politiets praktiske arbejde med denne type sager, herunder erfaringerne med anbringelse af de berørte dyr og de økonomiske aspekter forbundet hermed.

Jeg kan oplyse, at mit indlæg er baseret på oplysninger fra Rigsadvokaten og Rigspolitiet. Da jeg af navnlig tidsmæssige årsager ikke har mulighed for at redegøre udtømmende for de modtagne oplysninger, har jeg tænkt mig at sende de redegørelser, som Rigsadvokaten og Rigspolitiet har udarbejdet, til Retsudvalget til brug for de videre overvejelser vedrørende forslaget.

[Om gældende ret]

Jeg vil nu indledningsvist kort beskrive de relevante regler i dyreværnsloven om frakendelse af retten til at beskæftige sig med dyr.

Den generelle regel om rettighedsfrakendelse i dyreværnssager findes i dyreværnslovens § 29.

Ifølge denne bestemmelse kan personer, der ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, frakendes retten til for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr. Det samme gælder personer, der tidligere har gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr og som på ny findes skyldig i en sådan overtrædelse.

Det fremgår af forarbejderne til dyreværnsloven, at frakendelse i sager, hvor der ikke foreligger mishandling eller gentagelses-tilfælde, kun bør ske, hvis det udviste forhold – og oplysningerne i øvrigt – giver grundlag for at antage, at der foreligger en nærliggende risiko for gentagelse. Der henvises i den forbindelse til, at frakendelse i f.eks. landbrugsforhold kan være af ganske indgribende betydning for den dømte.

En rettighedsfrakendelse efter dyreværnslovens § 29 vedrører som udgangspunkt alle dyr, men kan begrænses til alene at vedrøre bestemte dyreracer, ligesom retten til at eje dyr mv. efter retspraksis kan begrænses til et vist antal dyr.

En rettighedsfrakendelse kan ske for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum. Hvis der ved dommen fastsættes et tidsrum for frakendelsen, er dette i praksis som oftest på 2, 3 eller 5 år.

Det er retten, der efter en konkret vurdering afgør, om betingelserne for rettighedsfrakendelse er opfyldt. Retten tager på samme grundlag stilling til, for hvilket tidsrum der i givet fald skal ske rettighedsfrakendelse. Ved vurderingen inddrager retten oplysninger om sagens faktiske omstændigheder, om eventuelle pålæg, der tidligere måtte være meddelt den tiltalte, samt oplysninger om den tiltaltes personlige forhold, f.eks. om tidligere straffe for overtrædelse af dyreværnslovgivningen.

Det kan i øvrigt oplyses, at sager, hvor anklagemyndigheden overvejer at nedlægge påstand om rettighedsfrakendelse, skal forelægges for Rigsadvokaten. Rigsadvokaten har siden 2000 ført en manuel oversigt over disse sager.

Formålet med denne forelæggelsesordning er bl.a. at sikre, at der – når betingelserne i øvrigt er opfyldt – i videst muligt omfang nedlægges påstand om rettighedsfrakendelse, når der er tale om mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr.

I sager vedrørende *mishandling* af dyr, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1, 3. pkt., nedlægges der som altovervejende hovedregel påstand om rettighedsfrakendelse, og domstolene følger som udgangspunkt disse påstande.

Rigsadvokaten har til brug for mit indlæg foretaget en manuel gennemgang af oversigten over rettighedsfrakendelsessager med henblik på at finde sager om rettighedsfrakendelse som følge af mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr.

På baggrund af denne gennemgang har Rigsadvokaten oplyst, at der er modtaget underretning om, at der er i årene 2000 til 2010 er sket rettighedsfrakendelse efter dyreværnslovens § 29 over for 143 personer i anledning af grovere uforsvarlig behandling af dyr eller mishandling. Herudover er 46 personer blevet fri-fundet for anklagemyndighedens rettighedsfrakendelsespåstand.

Det er endvidere oplyst, at domstolene i årene 2000 til 2010 gennemsnitligt har fulgt anklagemyndighedens frakendelsespåstand i ca. 76 pct. af sagerne.

Hvis der alene ses på den sidste del af denne periode, har anklagemyndigheden fra 2008 til 2010 fået medhold i frakendelsespåstanden i ca. 85 pct. af sagerne.

Det kan i øvrigt oplyses, at ud af de nævnte sager fra perioden fra 2008 til 2010 vedrørte 25 af sagerne *mishandling af dyr*. I disse mere alvorlige sager har anklagemyndigheden fået medhold i frakendelsespåstanden i 23 af sagerne, hvilket svarer til 92 pct. af de rejste sager.

Det skal dog understreges, at disse oplysninger beror på en manuel gennemgang af de oplysninger, som Rigsadvokaten har registeret i forbindelse med behandlingen af frakendelsesspørgs-

målet, der kan derfor være en vis usikkerhed forbundet med oplysningerne.

For så vidt angår de personer, der er blevet frifundet for rettighedsfrakendelsespåstanden, kan jeg oplyse, at frifindelse har fundet sted efter en helt konkret vurdering af omstændighederne i de pågældende sager. Der er herved i de enkelte sager bl.a. lagt vægt på, *at* der var tale om enkeltstående forhold, *at* der efterfølgende var truffet aftale om regelmæssige tilsyn, *at* forholdene for dyrene efterfølgende var blevet forbedret, og *at* det var længe siden, at forholdene var blevet begået.

[Sager hvor personlige forhold er taget i betragtning]

Folketinget har konkret efterspurgt eksempler fra retspraksis på sager, hvor gerningsmandens alder og sociale forhold er taget i betragtning ved sagens afgørelse.

Som et eksempel på en sag, hvor gerningsmandens personlige forhold indgik i vurderingen af rettighedsfrakendelsesspørgsmålet, har Rigsadvokaten bl.a. henvist til en dom fra 2009, hvor den tiltalte blev fundet skyldig i grovere uforsvarlig behandling af en hund. Tiltalte havde bl.a. ikke sørget for, at hunden havde tørt underlag eller adgang til vand og foder. Hunden havde på grund af manglende pleje og dyrlægebehandling bl.a. massive hudforandringer over hele kroppen, og hunden måtte aflives.

Tiltalte blev idømt en bøde på 7.500 kr. samt frakendt retten til at eje, bruge, passe eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr i 3 år. Ved rettighedsfrakendelsen lagde retten vægt på, at

tiltalte tidligere var dømt for overtrædelse af dyreværnsloven, og at baggrunden for den uforsvarlige behandling af hunden var, at tiltalte havde haft en depression, samt at han stadig var under behandling for depression.

Som et andet eksempel på en sag, hvor den tiltaltes depression indgik i vurderingen af, om der var grundlag for rettighedsfrakendelse, kan nævnes en dom fra 2007, hvor tiltalte i byretten blev idømt en bøde på 10.000 kr. for grovere uforsvarlig behandling af 16 heste.

Den tiltalte i sagen havde undladt at fodre og vande hestene tilstrækkeligt, hvorved de blev stærkt afmagrede. Tiltalte, der led af en svær depression i forlængelse af en sorgreaktion efter faderens død, blev frifundet for påstanden om rettighedsfrakendelse.

Retten lagde herved vægt på, at det måtte antages, at tiltaltes depression var den eneste årsag til, at han ikke havde kunne overskue at passe hestene, efter at han i over 30 år havde beskæftiget sig med heste på et forholdsvis højt niveau. Som følge af sagen kom tiltalte i medicinsk behandling med positivt resultat.

Dette sammenholdt med den hjælp, han i øvrigt fik, gav retten grundlag for at konstatere, at der ikke længere var problemer. Retten lagde herved tillige vægt på, at dyrlægen havde betegnet hesteholdet som velpasset kort tid forud for hovedforhandlingen.

Under disse omstændigheder fandt retten ingen nærliggende risiko for, at en lignende situation ville opstå igen, og tiltalte blev derfor frifundet for anklagemyndighedens påstand om rettighedsfrakendelse.

Denne sag er interessant, fordi den er et eksempel på, at forholdene på domstidspunktet var blevet forbedret, hvilket udtrykkeligt blev tillagt vægt ved vurderingen af, om der skulle ske rettighedsfrakendelse.

Som et eksempel på en sag, hvor der skete rettighedsfrakendelse, selvom der var tale om et enkeltstående forhold begået af unge mennesker har Rigsadvokaten henvist til en dom fra Vestre Landsret fra 2010.

I denne sag blev samtlige seks tiltalte fundet skyldige i overtrædelse af dyreværnslovens § 1 og § 13, ved sammen at have udsat et marsvin for groft uforsvarlig behandling med karakter af mishandling.

De tiltalte havde aftalt, at de ville aflive et marsvin ved at sætte ild til det, hvorefter to af de tiltalte hældte benzin ud over marsvinet. Herefter satte en af de tiltalte ild til marsvinet, der løb brændende rundt i ca. 30 sekunder medens alle de tiltalte så på og grinede. Samtidig filmede to af de tiltalte det brændende marsvin, inden det blev aflivet med bl.a. flere slag med et slagvåben.

I byretten blev de seks tiltalte – hvoraf en tillige blev straffet for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen og for hæleri – idømt betingede fængselsstraffe på mellem 20 og 40 dage samt tillægsbøder. En af de tiltalte blev dømt til – efter kommunens nærmere bestemmelser – at undergive sig foranstaltninger efter lov om social service § 52.

Samtlige tiltalte blev i byretten frifundet for den nedlagte påstand om rettighedsfrakendelse, da byretten ikke fandt tilstrækkelig grundlag for frakendelse henset til, at der var tale om et enkeltstående forhold.

Landsretten stadfæstede byrettens dom med den ændring, at de tiltalte i medfør af dyreværnslovens § 29, stk. 1, 1. pkt., blev frakendt retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr i 3 år fra landsrettens dom. Landsretten lagde herved vægt på grovheden af forholdet og bemærkede, at flere af de tiltaltes forklaringer om, at de havde dyr i hjemmet, ikke kunne føre til et andet resultat.

Dette er tre af de eksempler fra praksis efter dyreværnsloven, som Rigsadvokaten har beskrevet i sin redegørelse. Som nævnt vil jeg sørge for, at Rigsadvokatens fulde redegørelse sendes til udvalget i umiddelbar forlængelse af denne høring.

[Frakendelse efter hundeloven]

For så vidt angår rettighedsfrakendelse efter hundeloven, kan jeg oplyse, at det følger af hundelovens § 12 a, stk. 1, at retten til at beskæftige sig personligt med hunde kan frakendes for bestandigt eller for et nærmere fastsat tidsrum.

Frakendelse kan ske, hvis den pågældende har anvendt en hund til angreb på eller som trussel mod mennesker eller dyr eller har undladt at holde sin hund tilbage, da vedkommende bemærkede, at hunden overfaldt mennesker eller dyr.

Herudover kan frakendelse ske, hvis den pågældende har ladet en hund deltage i en hundekamp, har afholdt hundekampe eller hvis den pågældende i gentagne tilfælde er straffet for overtrædelse af en række nærmere angivne bestemmelser i hundeloven om båndpligt mv.

Sager hvor anklagemyndigheden overvejer at nedlægge påstand om rettighedsfrakendelse efter hundeloven, skal også forelægges for Rigsadvokaten. Disse sager registreres ligeledes i den tidligere nævnte manuelle oversigt.

På baggrund af en gennemgang af oversigten har Rigsadvokaten oplyst, at der er modtaget underretning om, at der i årene 2006 til 2010 ved dom er sket rettighedsfrakendelse efter hundelovens § 12 a, stk. 1, over for fem personer.

Fire personer er blevet frifundet for anklagemyndighedens rettighedsfrakendelsespåstand efter hundeloven, hvoraf tre af per-

sonerne i det hele er blevet frifundet for de forhold, der var grundlaget for påstanden.

Som eksempel på en sag, hvor der er sket rettighedsfrakendelse efter hundeloven, har Rigsadvokaten henvist til en dom fra 2009, hvor den tiltalte blev fundet skyldig i overtrædelse af hundelovens § 6 d ved at have ladet en hund deltage i hundekamp. Den tiltalte blev idømt en bøde på 3.000 kr. og – i overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand – frakendt retten til personligt at beskæftige sig med hunde i 5 år, jf. hundelovens § 12 a, stk. 1, nr. 4.

Rigsadvokaten har også beskrevet en dom fra 2009, hvor den tiltalte blev fundet skyldig i legemsangreb af særlig farlig karakter efter straffelovens § 245, stk. 1, ved at have pudset sin kamphund på en person. Hunden angreb personen og bed denne i benet med skade til følge. Endvidere blev tiltalte dømt for overtrædelse af bekendtgørelse om euforiserende stoffer.

Den tiltalte blev idømt 3 måneders fængsel, der blev gjort betinget med vilkår om bl.a. samfundstjeneste og om at tiltalte skulle undergive sig en struktureret, kontrolleret alkoholistbehandling af 1 års varighed.

Den tiltalte blev herudover frakendt retten til at beskæftige sig personligt med hunde i 5 år i medfør af hundelovens § 12 a, stk. 1, nr. 1 og nr. 2.

[Generelt om domstolenes reaktion i sager om frakendelse]

Rigsadvokaten har mere generelt oplyst, at domstolene i vidt omfang følger anklagemyndighedens påstand om rettighedsfrakendelse i sager om dyremishandling og grovere uforsvarlig behandling af dyr. Dette er også tilfældet i sager, hvor der nedlægges påstand om rettighedsfrakendelse efter hundeloven.

Rigsadvokaten har samtidig påpeget, at da spørgsmålet om, hvorvidt der er grundlag for at foretage rettighedsfrakendelse efter gældende ret beror på en konkret vurdering af sagens omstændigheder, vil der i nogen sager ske frifindelse for anklagemyndighedens påstand om rettighedsfrakendelse.

Jeg mener, at Rigsadvokatens redegørelse bekræfter, at der i disse sager er behov for en konkret stillingtagen til, om rettighedsfrakendelse er en hensigtsmæssig sanktion eller ej – og det er fortsat min holdning, at den endelige afgørelse af dette spørgsmål, bør ligge hos domstolene.

[Politiets behandling af sager om rettighedsfrakendelse]

Jeg vil nu oplyse om politiets behandling af sager om rettighedsfrakendelse efter dyreværnsloven og hundeloven.

Rigspolitiet har oplyst, at sager vedrørende overtrædelse af dyreværnslovgivningen behandles af de enkelte politikredse, der med afsæt i kredsens lokale forhold er ansvarlige for tilrettelæggelsen af indsatsen på dyrevelfærdsområdet.

Til brug for kredsens arbejde med disse sager, er der udarbejdet en manual, der skal understøtte politiets behandling af dyreværnssager. Manualen er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for politiet, anklagemyndigheden og veterinærmyndighederne.

Til brug for mit indlæg, har Rigspolitiet indhentet udtalelser om behandlingen af dyreværnssager fra de enkelte politikredse.

Det fremgår af disse udtalelser, at der i flere politikredse er udarbejdet operationsplaner eller vejledninger om sagsbehandlingen af dyreværnssager. Rigspolitiet har også modtaget oplysninger om, at der flere steder i landet er etableret velfungerende samarbejder i dyreværnssager med bl.a. dyrlæger, landboforeninger, lokale dyreinternater, vildtplejestationer, zoologiske haver og Dyrenes Beskyttelse.

Det fremgår endvidere af de indhentede udtalelser, at sager vedrørende overtrædelse af dyreværnslovgivningen, som udgangspunkt behandles af personale med særlig erfaring med behandling og efterforskning af denne type sager. I øvrigt efterforskes sagerne sædvanligvis i et løbende samarbejde med politianklagere eller jurister.

Når en dyreværnssag indledes, rekvirerer politiet som udgangspunkt dyrlægeassistance fra Fødevareregionen eller en privatpraktiserende dyrlæge. Dette sker med henblik på at modtage en veterinærfaglig vurdering af sagen.

Når politiet ankommer til gerningsstedet, og dyrlægen tilkender over for politiet, at dyreværnsloven er overtrådt, optager politiet anmeldelsesrapport herom. Der optages endvidere fotos af forholdene efter nærmere aftale med dyrlægen. Herudover anmodes dyrlægen om at udfærdige en erklæring om forholdene.

Vurderer dyrlægen, at der er dyr som behandles uforsvarligt, kan politiet give den ansvarlige pålæg om dyrets behandling, jf. dyreværnslovens § 21, stk. 1. Er dyret sygt eller kommet uhelbredeligt til skade, kan politiet meddele pålæg om aflivning af dyret, hvis det vil medføre unødigt lidelse at lade det leve. Har dyrlægen ikke medbragt udstyr til aflivning af dyret, kan politiet pålægge den ansvarlige at aflive dyret straks.

Hvis et pålæg om aflivning ikke efterkommes, skal det tilstedeværende politipersonale sædvanligvis ved tilkaldelse af en praktiserende dyrlæge sørge for, at dyret aflives.

I mindre alvorlige tilfælde, hvor aflivning på stedet ikke skønnes påkrævet af dyrlægen, kan politiet efter lovens § 21, stk. 1, 1. pkt., give den ansvarlige person specifikke pålæg om dyrs behandling.

Efterkommes et sådant pålæg ikke, skal politiet sørge for dyrenes pasning, og kan herunder anbringe dyrene et andet sted, jf. dyreværnslovens § 22, stk. 1, 1. pkt. Hvis forholdene tilsiger det, kan politiet straks i forbindelse med, at pålægget meddeles, eller senere, træffe beslutning om, at dyret skal sælges eller af-

lives, jf. § 22, stk. 2.

Der skal dog foreligge særlige omstændigheder, som betinger et sådant skridt, f.eks. dyrenes tilstand, udsigten til, at ejeren kan passe dyrene igen, og udgifterne ved dyrenes placering andetsteds.

I sager om overtrædelse af dyreværnsloven, hvor overtrædelsen antages at kunne udgøre *grovere uforsvarlig behandling* eller *mishandling* af dyr, indhenter politiet en supplerende udtalelse fra Fødevarestyrelsen eller Det Veterinære Sundhedsråd med henblik på en vurdering af dette spørgsmål. Denne vurdering har også betydning for spørgsmålet om, hvorvidt der under straffesagen skal nedlægges påstand om rettighedsfrakendelse efter dyreværnslovens § 29, stk. 1.

Rigspolitiet har oplyst, at politikredsene erfaringer med sager, hvor der kan blive tale om rettighedsfrakendelse, er varierede.

Således har 2 politikredse oplyst, at kredsene i de seneste år ikke har behandlet sager, hvor spørgsmålet om rettighedsfrakendelse har været relevant.

Flere politikredse har oplyst, at der kun har været få sager, hvor spørgsmålet om rettighedsfrakendelse har været relevant.

En politikreds har oplyst, at kredsene i 2010 og første halvår af 2011 har behandlet 4 sager om overtrædelse af dyreværnsloven, hvor spørgsmålet om rettighedsfrakendelse har været forelagt Rigsadvokaten.

En anden politikreds har oplyst, at man har 7 verserende sager vedrørende grovere uforsvarlig behandling af dyr.

[Eksempler på frakendelsessager]

Rigspolitiet har i sin redegørelse beskrevet en række eksempler på afsluttede og verserende sager vedrørende *grovere uforsvarlig behandling* af dyr, hvor der er sket rettighedsfrakendelse i medfør af dyreværnsloven, eller hvor det har været overvejet at nedlægge påstand om rettighedsfrakendelse.

Idet Rigspolitiets redegørelse som nævnt vil blive oversendt til Folketinget i sin helhed, vil jeg i dag undlade at redegøre for disse eksempler, men i stedet henvise til redegørelsen.

[Anbringelse af dyr, herunder de økonomiske aspekter]

I stedet vil jeg nu vende mig mod spørgsmålet om politiets erfaringer med anbringelse af dyr, herunder de økonomiske aspekter der er forbundet hermed.

Rigspolitiet har oplyst, at politikredsene erfaringer med anbringelser af dyr er meget varierede.

Nogle politikredse har oplyst, at udgifterne til f.eks. anbringelse i internat, transport, opstaldning, fodring, dyrlægebehandling og

aflivning ofte er betydelige, og at der sjældent er mulighed for at få dækket udgifterne hos den domfældte.

Efter det oplyste kan navnlig udgifterne i forbindelse med anbringelse af dyr, herunder hele besætninger, være meget store alt efter varigheden af opholdet, antallet af dyr og hvilken type dyr, der er tale om.

Nogle politikredse har oplyst, at man forsøger at begrænse udgifterne ved bl.a. at træffe aftaler med lokale landboforeninger om pasning, ligesom det ikke sjældent forekommer, at naboer og familie træder til med hjælp til pasningen.

En politikreds har oplyst, at man i de tilfælde, hvor et pålæg om dyrets behandling ikke efterkommes, så vidt muligt forsøger at undgå flytning af dyr. Dette skyldes, at det navnlig ved flytningen af en hel besætning kan være forbundet med vanskeligheder at finde en egnet ejendom af passende størrelse, ligesom dyrene på grund af deres tilstand ofte ikke er transportegnede.

En anden kreds har oplyst, at der på årsbasis sker meget få eller ingen anbringelser af dyr i forbindelse med dyreværnsager. I flere sager, hvor pasningen af dyrene ikke har kunnet varetages af ejeren, har politikredsen som alternativ til en anbringelse anvendt en vikarservice til at passe dyrene på ejendommen.

Endvidere har en politikreds oplyst, at dyr, der er beslaglagt eller anbragt af andre årsager, anbringes på dyreinternater, vildtplejestationer, zoologiske haver eller lignende, hvor der typisk forinden er truffet uformelle aftaler.

[Afslutning]

Jeg håber, at den information jeg hermed har videreformidlet, har imødekommet det behov for oplysninger, som retsudvalgets medlemmer måtte have på dette område.

Som allerede nævnt, vil jeg sørge for, at de redegørelser fra Rigsadvokaten og Rigspolitiet, der ligger til grund for mit indlæg snarest muligt bliver sendt til udvalget.

Jeg takker for opmærksomheden.